

Kontakty z Mediami i
Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 67/19

Luksemburg, 23 maja 2019 r.

Wyrok w sprawie C-658/17 WB

Polscy notariusze, sporządzający akt poświadczenia dziedziczenia na zgodny wniosek wszystkich uczestników postępowania poświadczeniowego, nie są „sądem” w rozumieniu rozporządzenia spadkowego, a w związku z tym owo poświadczenie nie stanowi „orzeczenia” w sprawie dotyczącej dziedziczenia

Poświadczenie dziedziczenia stanowi natomiast „dokument urzędowy”

Ojciec WB, zmarły w dniu 6 sierpnia 2016 r., był obywatelem polskim, którego miejscem zwykłego pobytu była Polska. WB była jednym z uczestników postępowania spadkowego po ojcu, w ramach którego złożyła przed notariusz Przemysławą Bac, prowadzącą kancelarię w Słubicach (Polska) wniosek o wydanie aktu poświadczenia dziedziczenia. Rzeczoną notariusz sporządziła akt poświadczenia dziedziczenia w dniu 21 października 2016 r. Spadkodawca był przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą na pograniczu polsko-niemieckim. WB chciała wiedzieć, czy zdeponował środki pieniężne w jednym lub kilku bankach niemieckich, a jeśli tak, to jaka była kwota środków mogących wchodzić do masy spadkowej. W tym celu WB wniosła o wydanie jej wypisu aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez rzeczoną notariusz wraz z zaświadczeniem potwierdzającym, że akt ten stanowi orzeczenie w sprawie dotyczącej dziedziczenia w rozumieniu prawa Unii. Na wypadek nieuwzględnienia tego wniosku WB wniosła o wydanie wypisu aktu poświadczenia dziedziczenia opatrzonego zaświadczeniem, iż akt ten stanowi dokument urzędowy dotyczący dziedziczenia.

W protokole z dnia 7 czerwca 2017 r. zastępca notarialny dokonujący czynności notarialnych w kancelarii prowadzonej przez notariusz P. Bac odmówił wydania wypisu aktu poświadczenia dziedziczenia opatrzonego którymkolwiek z żądanych zaświadczeń. Uznał on w istocie, że taki akt poświadczenia dziedziczenia jest „orzeczeniem” w rozumieniu prawa Unii, ale z powodu niedokonania przez Rzeczpospolitą Polską notyfikacji wobec Komisji listy organów i przedstawicieli zawodów prawniczych właściwych w sprawach spadkowych i wykonujących funkcje sądowe nie mógł on wystawić zaświadczenia w formie przewidzianej przez prawo Unii. Jeśli chodzi o wniosek alternatywny WB, zastępca notarialny wskazał, że uznanie aktu poświadczenia dziedziczenia za „orzeczenie” wyklucza uznanie go za „dokument urzędowy”, tak iż wystawienie odpowiedniego zaświadczenia w formie przewidzianej przez prawo Unii nie było możliwe.

WB złożyła zażalenie do Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim (Polska). Sąd ten pragnie ustalić, czy polski notariusz sporządzający akty poświadczenia dziedziczenia wykonuje funkcje sądowe i czy sporządzony przez niego akt jest dokumentem urzędowym, którego wypis może zostać opatrzonego zaświadczeniem według wzoru formularza, o którym mowa w rozporządzeniu nr 650/2012¹, na wniosek każdej osoby zainteresowanej posłużeniem się nim w innym państwie członkowskim.

W swoim dzisiejszym wyroku Trybunał zauważył, po pierwsze, że zgodnie z przywoływanym rozporządzeniem pojęcie „sądu” oznacza każdy organ sądowy i wszystkie inne organy oraz przedstawiciele zawodów prawniczych właściwych w sprawach spadkowych, którzy wykonują funkcje sądowe lub działają na podstawie przekazania uprawnień przez organ sądowy, lub działają

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 650/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń, przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia europejskiego poświadczenia spadkowego, Dz.U. L 201, s. 107.

pod kontrolą organu sądowego, pod warunkiem że takie inne organy i przedstawiciele zawodów prawniczych zapewniają gwarancje bezstronności i prawa wszystkich stron do bycia wysłuchanymi oraz pod warunkiem że ich orzeczenia na mocy prawa państwa członkowskiego, w którym działają, mogą być przedmiotem zaskarżenia do organu sądowego lub ponownego rozpoznania przez organ sądowy oraz mają moc i skutek podobne do orzeczenia organu sądowego w takiej samej sprawie.

Po stwierdzeniu, że brak powiadomienia przez Polskę o wykonywaniu przez notariuszy funkcji sądowych ma walor wyłącznie informacyjny i nie wyklucza uznania ich za „sąd”, jeżeli spełniają oni wymogi przewidziane przez rzeczony rozporządzenie, Trybunał zbadał, czy notariusz sporządzający akt poświadczenia dziedziczenia na zgodny wniosek wszystkich uczestników postępowania poświadczeniowego wykonuje funkcje sądowe w rozumieniu przywołanego rozporządzenia. Trybunał podkreślił, że wykonywanie funkcji sądowych implikuje posiadanie kompetencji do rozpatrzenia sprawy potencjalnie spornej między stronami. Aby – ze względu na specyficzny charakter wykonywanych przez niego zadań – można było uznać organ za wykonujący funkcje sądowe, musi on posiadać kompetencję do rozstrzygnięcia ewentualnego sporu. Sytuacja taka nie ma miejsca, gdy kompetencje danego przedstawiciela zawodu prawniczego zależą tylko i wyłącznie od woli stron. Jako że czynności notarialne związane z wydawaniem poświadczeń spadkowych są wykonywane na zgodny wniosek zainteresowanych, co pozostawia nienaruszone prerogatywy sądu na wypadek wystąpienia między stronami sporu, polscy notariusze nie posiadają żadnych uprawnień decyzyjnych. Jako że poświadczenie dziedziczenia nie jest wydawane przez sąd, nie stanowi ono „orzeczenia” w sprawie dotyczącej dziedziczenia w rozumieniu przywołanego rozporządzenia.

W końcu, jeżeli chodzi o ustalenie, czy poświadczenie dziedziczenia, takie jak sporządzane w Polsce przez notariusza na zgodny wniosek wszystkich uczestników postępowania poświadczeniowego stanowi dokument urzędowy, Trybunał podniósł, że na mocy prawa polskiego notariusze są upoważnieni do sporządzenia dokumentów dotyczących dziedziczenia, a poświadczenie dziedziczenia jest rejestrowane formalnie jako dokument urzędowy. Ponadto Trybunał podkreślił, że poświadczenie to ma skutki prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku. Notariusz dokonuje poza tym weryfikacji, co może doprowadzić do odmowy sporządzenia przez niego aktu poświadczenia dziedziczenia. W związku z tym poświadczenie dziedziczenia stanowi dokument urzędowy w rozumieniu przywołanego rozporządzenia.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii. Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793